

BERKAT

Pomáha nám, Európanom, byť ľuďmi s otvoreným srdcom.

Berkat je „spolok“ dobrovoľníkov v tom pravom slova zmysle, oficiálne občianske združenie, ktoré v roku 2000 spolu s priateľkou Janou Hradílkovou založila česká novinárka a humanitárna pracovníčka Petra Procházková.

Petra ešte v roku 1994 založila s Jaromírom Štětinou agentúru Epicentrum, ktorá sa stala známou predovšetkým svojím spravodajstvom z vojnových konfliktov. V roku 2000 prerušila novinársku prácu a po dobu jedného roku sa venovala humanitárnej práci v Groznom, kde založili detský domov pre 50 vojnových sirôt. V čase diverznej akcie Šamila Basajeva sa spolu s niekoľkými novinármi ponúkla za rukojemníčku miesto pacientov nemocnice.

„Berkat je stav duše. A existuje tak vlastne odnepaměti. Že jsme ho s mojí přítelkyní Janou Hradílkovou po roce 2000 tak trochu zhmotnily, neznamená, že se nám z něj povedlo udělat klasickou organizaci. Jen jsme tenhle název, který znamená v čečensktině něco jako „milosrdenství“, či „štěstí“, úředně nechaly zapsat do registračních knih, zavedly jsme přehledné účetnictví a legálně začaly shromažďovat prostředky na to, abychom se o ně mohly podělit s těmi, kteří je potřebují mohem víc, než my.“
Petra Procházková

Legenda o Berkate

Muslimskými duchovními v Afghánistánu se nám dostalo tohoto vysvětlení původu slova: Sedí doma osamělý muž.

Připravuje si večeri a má jen jednu malou, syrovou rybičku. Sotva dvakrát do úst. Začně si ji opékat na ohni, když v tom někdo zabouchá na dveře. Příbuzní přišli na návštěvu. Bylo jich dvanáct. Muž se smutně dívá na scvrklou rybičku a přemýšlí, jak dostat muslimskému zvyku pohostit příchozí, i když se předem neohlásili. Na nic nepřijde. Dá rybku na talíř, všichni usednou na udusanou zem pokrytou kobercem a začnou uždibovat. Za pár minut jsou všichni dosyta najedení. A z rybky ještě trochu masa zbylo pro mravence a kočku. **Hojnost z mála.** To je Berkat.

Hlavné ciele Berkatu

1. Bez zbytočnej administratívy, kontrolovaní predovšetkým vlastným svedomím, sa snažíme hľadať v ľuďoch aj v sebe to lepšie, čo v nich aj v nás drieme.
2. Pomáhať sebe aj druhým, aby sme zo seba aj z ostatných mali radosť. Aj keď na toto asi grant nedostaneme, sme presvedčení, že sa nám oplatí vydať sa touto cestou.

Hlavné zásady Berkatu

1. Pomáhať má zmysel nielen tým, ktorí sú nám príjemní, páčia sa nám alebo ich ľutujeme. Pomáhať je potrebné všetkým, ktorí to potrebujú. Dokonca sú prípady, keď pomoc urobila z darebáka slušného človeka.
2. Za vynaložené úsilie pri poskytovaní pomoci druhému nie je možné očakávať ani vdáčnosť, ani žiadne iné odmeny.
3. Pomáhať ľuďom z odlišných kultúr nesmie byť zamieňané snahou presvedčiť ich, že tá naša kultúra je lepšia.

Projekt Adžamal alebo ako to celé vzniklo

Desetiletý Adžamal by zůstal zřejmě až do smrti slepý, kdyby si Marta Nollová nekoupila noviny. Afghánský chlapec totiž tak dlouho trpěl hladu, až z toho oslepl. Jeho rodiče utekli do hor, protože nesouhlasili s talibanským režimem, a léta se skrývali.

V nemocnici v Kábulu, kam se Adžamal na poslední chvíli dostal a kde ho vykřesali z nejhoršího, však jeho očím pomoci neuměli. Až si Marta Nollová z Prahy, matematicka a máma školou povinného syna, na sklonku roku 2001 koupila Lidové noviny a uviděla fotku tehdy šestiletého Adžamala.

"Byl pod ní text: Oslepl v důsledku těžké podvýživy. A mě to strašně rozčililo. Pořád jsem se ptala: Tahle dokonalá společnost mi umí přinést dokonalou fotku, ale neumí pomoci malému chlapci," vzpomíná Marta Nollová.

"Naštvaná jsem chodila ulicemi a snažila se na tu fotku nemyslet. A pak jsem si řekla, že když nebudu věnovat energii na to, abych na ni zapoměla, ale dám ji do toho, abych chlapce našla, můžu mu pomoci," dodává. Spojila se s fotografem, který Adžamala vyfotil, a začala obvolávat humanitární organizace. Neúspěšně. Smáli se jí. "Jedině novinářka Petra Procházková, která zrovna byla v Afghánistánu, řekla: Jasně, najdu ho." Zvětšené fotky pak zdobily všechny chrámy v Kábulu a všiml si jich chlapcův strýc. "Dál už se to tak nějak valilo samo," shrnuje skromně

své zásluhy Nollová.

Spolu s občanským sdružením Berkat Petry Procházkové totiž začala sbírat peníze na to, aby chlapci mohli pomoci čeští lékaři. A podařilo se: ministerstvo zahraničí přispělo půl milionem, něco vynesly koncerty a sbírky a víc než čtvrt milionem přispěla oční klinika Lexum, jejíž lékaře myšlenka na vrácení zraku chlapci nadchla. "Chceme mu provést transplantaci, takže jestli všechno dobře půjde, mohl by vidět místo světla, tmy a stínů totéž, co zdraví lidé," řekl před odletem do Kábulu špičkový oční lékař Martin Filipec z kliniky Lexum. Ten spolu s italským kolegou Claudio Carresim, který je specialistou na rehabilitaci vidění, zůstane v Kábulu šest týdnů. A za tu dobu chtějí naučit afghánské lékaře transplantace tak, aby je mohli provádět sami. "Čeká tam na nás devadesát pacientů a většinu z nich transplantace pomůže vidět," říká lékař. (iDnes.cz, 15.6.2005)

A vtedy začal beh na dlhú trať. Adžamalovi sa zrak už zachrániť nepodarilo, ale vďaka projektu, ktorý bol týmto naštartovaný, bol vrátený zrak desiatkam ľudí v Afganistane. Operácie prebiehajú na očnej klinike v Kábule a peniaze zo zbierky slúžia k zaplateniu rohoviek ľuďom, ktorí si tak drahú operáciu nemôžu dovoliť.

Transplantácie rohoviek sa realizujú na očnej klinike Nur (to znamená Svetlo), ktorú zriadil na začiatku Berkat.

Adžamal musí živiť rodinu

Operace je nadějí pro celou chlapcovu rodinu s šesti sourozenci. Před dvěma lety totiž přišli o táta. Zastřelili ho. A vzhledem k tomu, že Adžamalův starší bratr je těžce mentálně postižený, leží starost o uživení rodiny na slepém chlapci. "Jestli to všechno dobře dopadne, bude to můj nejhezčí dárek k sedmačtyřicátinám," říká Marta Nollová.

A proč zrovna čeští lékaři letí učit afghánské doktory, jak transplantovat rohovku? "Letos je to přesně sto let od první transplantace na světě. A udělal ji právě český lékař," vysvětluje Martin Filipec.

Berkat pomáha nám, Európanom, byť ľuďmi s otvoreným srdcom.

Rohovková slepota

Rohovková obojstranná slepota je v Afganistane kvôli otrasným hygienickým podmienkam, neuveriteľnej chudobe a nedostatočnej lekárskej starostlivosti jedným z najčastejších vážnych ochorení očí. Prakticky to znamená úplné vyradenie zo života. Najviac postihnutou skupinou sú deti, ktoré kvôli tomu nemôžu chodiť do školy, sú celkom odkázané na starostlivosť príbuzných, v dospelosti si nemôžu nájsť zamestnanie a uplatnenie. Stávajú sa tak doživotne závislé na svojom okolí. Ich situáciu pomáha zlepšiť projekt Adžamal, ktorý je zameraný na nákup a transplantáciu rohovky.

Brother Bakht

Ako jeden z príkladov realizovanej transplantácie môže slúžiť príbeh desaťročného dievčaťa menom Brother Bakht. Pre svoj hendikep sa nemohla hrať s ostatnými deťmi, ani nechodila von z domu. Tiež chcela pomáhať mamičke v kuchyni, ale zvyčajne niečo rozbila.

Po operácii chcela ísť čím skôr do školy a hneď potom navštíviť svoju vzdialenú kamarátku. Jej mama povedala, že Brother sa hanbí rozprávať pred cudzími ľuďmi, ale že je nesmierne vďačná a že sa bude modliť za ľudí, čo jej kúpili rohovku.

Panienky, ktoré pomáhajú vrátiť zrak

Od roku 2007 získava Berkat peniaze na transplantácie aj predajom ručne šitých panieniek. Viac o celej myšlienke povie jej „mamina“ Jana Vavřincová: *V rámci projektu Adžamal jsme pro vás připravili panenky, které můžete adoptovat a pomoci někomu vrátit zrak. Panenky jsou ruční práce, vznikají v celé České republice a je za nimi mnoho hodin, dní láskyplné práce. Tento projekt není podporován žádnou organizací či grantem a veškeré náklady na jejich výrobu hradí ti, co je vyrábějí. Nejdříve jsem všechny panenky šila já doma, zapojila jsem do toho snad každého, kdo měl ruce a nit, šila jsem ve školách, v domovech stáří, v psychiatrických ústavech. Jednoduše řečeno jsem se nacpala, kam to šlo. Panenky byly často nepovedené, poté recyklované, přešíváné, ale všechny měly svoji jedinečnou duši. Tu mají i teď, i když jsou už mnohem krásnější a já už je tolik nešiji, šijí je za mě jiní dobří lidé. Všechny čekají na svůj domov u vás doma. A jsou vláčeny od akce k akci, některé se pořád vracejí a ne a ne nalézt svoji novou rodinu. Už je znám a je mi jich líto. Veškerý výtěžek z panenky jde na nákup rohovky, někdy je třeba ušít a prodat až 100 panenek.*

Panienky majú nielen svoju dušu, ale aj svoje mená a môžu vnieť radosť do vašej izby, vašim deťom alebo môžu ozdobiť vestibul vašej školy či držať ochrannú ruku nad vašou triedou. Panienka s dušou môže tróniť aj vo vašej firemnej vitríne...

Počas festivalu sú panienky na predaj v Obchodíku za festivalovú cenu 11 € / chcem pomôcť viac 15 € / chcem pomôcť veľa 20 €, pričom celá suma ide priamo Berkatu.

Od roku 2008 sa v rámci projektu Adžamal podarilo úspešne vrátiť zrak transplantáciou očných rohoviek viac ako dvadsiatim Afgáncom a tým aj zmeniť ich budúcnosť. Pripojte sa prosím aj vy, skúste si zavrieť obe oči a pozrieť do svojho vnútra. Darujme spoločne nádej na lepší život na našom Jednom svete.

Belal, Safia a Hasib...

Zbierka na Jednom svete je zameraná na získanie prostriedkov na zakúpenie očných rohoviek, ktoré pomôžu vo vzdialenom Kábule vrátiť zrak nevidiacim ľuďom. Vrátenie zraku v krajine akou je Afganistan, znamená šancu doslova prežiť. V súčasnosti už v Kábule čakajú traja vybraní pacienti na transplantáciu rohovky - Belal, Safia a Hasib.

Belal má deväť rokov a študuje v štvrtej triede. Jeho otec pracuje ako strážnik v banke a matka je nezamestnaná.

Safia má 17 rokov. Dvaja z jej súrodencov boli taktiež slepí. Minulý rok však úspešne podstúpili operáciu rohoviek. Ich matka je nezamestnaná, otec je vodič.

14-ročný **Hasib** je nezamestnaný kvôli problému s očami. Jeho matka pracuje v pekárni.

Jedno oko

A viete čo je na tom úžasné a zároveň strašné a smutné zároveň? U nás alebo v každom štáte s vyspelým zdravotníctvom by väčšinou v pohode transplantovali obidve rohovky. V Afganistane si však toto nie je možné finančne dovoliť a tak sa každému pacientovi zachraňuje iba jedno oko...

Ale aj tak je to fantastické, keď sa podarí vnieť do jeho života svetlo, lebo bez zraku tam nemá šancu uspieť a žiaľ, ani prežiť trošku normálny život!

944 €

Na jednu transplantáciu rohovky je potrebných 944 € resp. cena sa mení podľa aktuálnej ponuky a kurzu. Skúsme teda spoločne získať prostriedky na záchranu zraku troch pacientov, ktorí už na našu pomoc čakajú v ďalekom a predsa blízkom Afganistane.

Ako pomôcť?

1. Kúpou panenky v Obchodíku (celá suma je priamy výťažok).

Festivalová cena: 11 €

Chcem pomôcť viac: 15 €

Chcem pomôcť veľa: 20 €

2. Kúpou niektorého z ďalších výrobkov v Obchodíku, napr. muffín, festivalového trička alebo levandulového vrecúška.

3. Lubovoľným príspevkom do festivalovej zbierky.

Viac info nájdete aj na www.berkat.cz.

BERKAT

Projekt Adžamal je hlavnou zbierkou festivalu Jeden svet 2011 v Prievidzi.